

ποίησής μου δυσκόλως θὰ μεταβληθῇ.

— Θεέ μου!... λάβετε οἶκτον δι' ἐμέ! ἐπιθύρουν ὁ κόμης.

— Ὁ Θεὸς εἶναι ἀγαθός, εἶπεν ὁ εἰσαγγελεύς, καὶ κάμνετε καλὰ νὰ τὸν ἐπικαλῆσθε... ἀλλ' εἶναι καὶ δίκαιος καὶ δὲν θέλει νὰ μὲν ἀτιμώρητον τὸ ἔγκλημα.

— Τὸ ἔγκλημα!... Λοιπὸν διέπραξα ἔγκλημα;

Ὁ εἰσαγγελεύς δὲν ἀπήντησε καὶ ὁ ἀνακριτὴς ἀνύψωσε τοὺς ὤμους.

[Ἐπεται συνέχεια].

ΠΑΝ. ΠΑΝΑΣ

Τὸ ὄνομα τοῦ γράφαντος τὸ κατωτέρω διήγημα πρῶτην φορὰν συναντῶσιν οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται. Πλὴν περὶ τῆς ἀξίας τοῦ νεοροῦ διηγηματογράφου κρίνομεν ὅπως περιττὸν νὰ εἴπωμεν ἡμεῖς τίποτε, διότι ὁ Κύρ - Θανάσης, τὸ πρωτόλειον τῆς ἐν τοῖς Ἐλεγκτοῖς συνεργασίας του, ἀποτελεῖ τὴν ἀρίστην ὑπὲρ αὐτοῦ σύστασιν. Σ. τ. Δ.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΕΡΒΟΥ

Ο ΚΥΡ-ΘΑΝΑΣΗΣ

Διήγημα

Εἶνε καλὸς τεχνίτης καὶ τὸ κυριώτερον φρόνιμος ὁ κύρ - Θανάσης Μαρῆς. Ἐνωρὶς ἐνωρὶς, τὸν ἐμβαλῶμενον φορῶν σάκκον του καὶ τὸ ζαρῳμένον πιλιδίον του, πηγαίνει μόνος εἰς τὴν ἐργασίαν του, ἀποφεύγων τοὺς ἀστεῖς τοὺς καὶ τὰς χειρονομίας τῶν ἐν ὁμίλῳ πορευομένων συντρόφων του.

— Νὰ κι' ὁ καλόγερος πάτερ - Θανάσης, ἀνακράζει βλέπων τὸν φρόνιμον ἐργάτην ὁ μαστρο - Γεώργης, ἐξηκοντούτης ἐργάτης μὲ πρόσωπον κατέρυθρον καὶ ρίνα ἐξωγκωμένην, τὰ ἐννέα δέκατα τῆς ζωῆς του μεθύνων.

Εἰς τὰς ἐπιφωνήσεις τοῦ γέρου - Γεώργη καυχᾶζουσιν οἱ λοιποὶ καὶ τότε ὁρμαθὸς ὕβρεων, χονδρῶν ἀστειοτήτων καὶ κακολογιῶν οἰπτεται κατὰ τοῦ κύρ - Θανάση πλὴν ὅλα ταῦτα κρυφίως, διότι ἂν καὶ νέος ἔτι, εἶνε δεύτερος προϊστάμενος καὶ ἀγαπᾶται ὅχι ὀλίγον ὑπὸ τοῦ κ. Ἐρκίδου, τοῦ ἐργοστασιάρχου.

Ὁ κύρ - Θανάσης πρῶτος ἀρχόμενος τῆς ἐργασίας καὶ τελευταῖος ἀποχωρῶν, μονοτόνως καθ' ἕκαστον τὴν ἡμέραν καταφέρει τὴν σφύραν ἐπὶ τῶν μεγάλων σιδηρῶν στεφανῶν καὶ εὐσυνειδήτως ἐργαζόμενος κατασκευάζει τὰ καλῆτερα βυτία τοῦ ἐργοστασίου.

— Σὰν αὐτὸν ἤθελα νὰ σοῦ ἔχω δέκα, μονολογεῖ ὁ κ. Ἐρκίδης, χονδρὸς καλοκάγαθος Ὑδραῖος, νὰ δῆς μιὰ φορὰ βουτσί! Πλήττων ἄλλοτε τὰ βυτία εὐφροσύνης ἐπιφέρει:

— Νὰ τα βουτσί! ἀκού'τα πῶς λαλοῦν. Αὐτὰ μάλιστα! μὰ εἶνε βλέπεις δουλειὰ τοῦ Θανάση.

Μέτριος τὸ ἀνάστημα ὁ κύρ - Θανάσης, εὐρόστερος, μὲ κινήμας στερεὰς καὶ βρα-

χίονας σιδηροῦς, παρουσιάζει ἐν τῷ συνόλῳ του συμπαθεῖ τινα δυσαναλογίαν. Εἶνε μεταξώδης ἡ κόμη του καὶ πυκνὴ, περιστρέφει ὅμως τοσοῦτον τετράγωνον κρανίον, ὥστε οὐδὲν τῷ δίδει προτέρημα, ἐν ᾧ οἱ μεγάλοι καὶ ρεμβοὶ ὀφθαλμοὶ του ἐπιχέουσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ποῖαν τινα γλυκύτητα, ἣν ὅμως πολὺ κολάζει ἡ πλατεῖα ρίς καὶ τὰ παχέα καὶ κρεμάμενα χεῖλη του. ὥστε τὸ σύνολον τοῦ κύρ - Θανάση, ἂν καὶ οὐχὶ ἀντιπαθές, εἶνε πῶς βάνουσον.

Μικρὸς τὴν ἡλικίαν, τοσοῦτον κακὸς ἦτο καὶ τοιαύτην πρὸς τὴν ὀκνηρίαν κλίσιν εἶχεν, ὥστε ὁ γέρων πατήρ του εἶχεν ἀπελπισθῇ δι' αὐτόν.

— Κακοῦργος θὰ σοῦ γίνῃ αὐτός ὁ γυιόκας σου, κύρ - Ἀρσένη, ἔλεγεν ὁ κ. Ἐρκίδης πρὸς τὸν δυστυχῆ πατέρα, πρωταργάτην ἐν τῷ ἐργοστασίῳ.

Συχνάκις ὁ γέρου - Ἀρσένης ὑπερχεοῦτο νὰ πληρώνῃ πρόστιμα διὰ τὰς ἀτασθαλίας τοῦ υἱοῦ του, διὰ θραύσεις φανῶν καὶ προθηκῶν καταστημάτων, διὰ τομὰς σωλῆνων τοῦ ὑδραγωγείου καὶ δι' ὑπεξαίρεσεις. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἠναγκαζέτο νὰ δεακώσῃ τὴν ἐργασίαν του, ν' ἀπομάξῃ διὰ τῆς ἐμπροσθέλας τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του καὶ φορῶν τὸ πιλιδίον του νὰ σπεύσῃ πρὸς τὴν ἀστυνομίαν, ὅπως ἐλευθερώσῃ τὸν ἀθλιὸν Θανάση. Τὴν ἐσπέραν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας του, πορευόμενος οἱκοὶ ἠναγκαζέτο ν' ἀκούῃ τὰ παράπονα καὶ τὰς ὕβρεις τῆς συζύγου του κατὰ τοῦ κακοῦ ἐκείνου υἱοῦ, ὅστις εἰς τινα γωνίαν τοῦ οἰκίσκου συνεσταλμένος ἐμορμύριζεν, ὑποβλέπων ἀγρίως τὴν μητέρα του.

Πολλὰ ἐπεχείρησεν ὁ γέρου - Ἀρσένης, ὅπως σωφρονίσῃ τὸν υἱὸν του, ἀλλ' οὐδὲν κατάρθωσε, διότι ὁ ἄτακτος Θανάσης ὑπ' οὐδεμιᾶς τιμωρίας ἐδιορθοῦτο καὶ ὅπερ τὸ χεῖριστον κατ' οὐδένα τρόπον ἐνόει νὰ ἐργασθῇ.

* *

Ἦτο ἤδη δωδεκαετής ὁ Θανάσης ὅτε κατ' ἐπίμονον τῆς συζύγου του ἀπαίτησιν ὁ κύρ - Ἀρσένης παρέλαβεν ἐκ τοῦ Ὀρφανοτροφείου συμπαθεῖ ἑπταετῇ κόρην μὲ μεγάλους γαλανοὺς ὀφθαλμούς, ξανθὴν κόμην, ὡσεὶδὲς καὶ κανονικὸν πρόσωπον καὶ σύμμετρον σῶμα.

— Καλέ, ἀνδρα, δὲν εἶδες τὴν προκοπὴν τοῦ γυιού μας; ἔλεγε συχνάκις ἡ κυρὰ - Ἀρσένεια πρὸς τὸν σύζυγόν της. Ἀπ' αὐτὸν δὲν ἔχει κανεὶς νὰ ἐλπίζῃ. Τουλᾶχιστον ἡ Μαρίκα θὰ μᾶς γεροκομήσῃ.

Ὁ κύρ - Ἀρσένης κατέπινε πικρὸν παράπονον καὶ σιωπῶν κατένευεν εἰς τὰ λεγόμενα τῆς συζύγου του.

* *

Παρήλθον ὁκτώ ἔκτοτε ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τῶν ὁποίων ὁ Θανάσης ἀπὸ ἀτάκτου παιδὸς βαθμηδὸν ἐγένετο ταρραχοποιὸς ἄεργος, ὑποβλεπόμενος ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας.

Ἡ μήτηρ του πάντοτε φιλόσθενος, πρὸ τίνος εἶχε καταβληθῇ πολὺ ἐκ τῶν πολλῶν κόπων, τῶν ἀσθενειῶν καὶ τοῦ γήρατος. Βλέπουσα τὴν διαγωγὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ παραξενευομένη τῷ ἔκαμνε συνεχεῖς ἐπιπλήξεις. Ἐκεῖνος τῇ ἀπήντα δι' ὕβρεων καὶ βλασφημιῶν ἡ τουλᾶχιστον διὰ σκωμμάτων καὶ ἀπ' οὗ τὴν ἐξεβίαζε νὰ τῷ δώσῃ χρήματα ἀπῆρχετο ἐν ὀργῇ, ἐν ᾧ τῆς ἀθλίας μητρὸς ἡ ὑγεία, τούτων ἕνεκα, ὅλον ἐν ἐξηντλεῖτο.

Ἐσπέραν τινὰ ἐν τινὶ κυβεῖφ χάνων ὁ Θανάσης ἠρνήθη νὰ πληρώσῃ. Ὁ κύριος τοῦ χαρτοπαικτείου τὸν ἐξύβρισε καὶ ἐκείνος μὴ ἀνεχόμενος τὰς ὕβρεις τῷ κατέφερε δύο - τρεῖς διὰ τῆς μαγκούρας του καὶ ἔφυγε δρομαῖος.

Τὴν ἐπομένην δύο κλητῆρες ἐλθόντες οἱκοὶ τὸν ὠδήγησαν εἰς τὰς φυλακάς ἡ ἀσθενὴς μήτηρ του, μόνη εὐρεθεῖσα ἐν τῷ οἴκῳ καὶ τρομάξασα ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῶν κλητῆρων καὶ τῇ συλλήψει τοῦ υἱοῦ της, ὑπέστη ἰσχυροὺς νευρικοὺς παροξυσμοὺς ἐπὶ τοσοῦτον δεινώσαντας τὴν καταστάσιν της, ὥστε, ὡς εἶπεν ὁ ἰατρός, ὀλίγας παρεῖχεν ἐλπίδας ζωῆς.

Ὁ Θανάσης ἡλευθερώθη μετὰ ἡμισυ περίπου μῆνα, πλὴν δὲν εὐρε πλέον ζῶσαν τὴν μητέρα του. Εὗρε τὸν πατέρα του περὶλυπον, ἀπαρηγόρητον καὶ τὴν Μαρίαν περιθάλπουσαν τὸν δυστυχῆ γέροντα. Περιέμενεν εἰσερχόμενος εἰς τὴν οἰκίαν ἐπιπλήξεις παρὰ τῶν γονέων καὶ εἰσῆλθε προπετῆς, ἀγέρωχος, ἔτοιμος νὰ ὑβρίσῃ. Ἀντὶ τούτων εὐρε τεθλιμμένον τὸν γέροντα πατέρα του καὶ τὴν Μαρίαν ὑποδεχομένην αὐτὸν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ τὸν παρηγορήσῃ, αὐτόν, ὅστις εὐλόγως ἠδύνατο νὰ ὑποληφθῇ αἷτιος τοῦ θανάτου τῆς μητρὸς του... Συνεκινήθη μέχρι μυχίων ὁ ἀθλιός, ἔκλαυσε πολὺ... ἀπεράσισε νὰ γίνῃ τίμιος ἄνθρωπος.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθ' ἑκάστην ἐπορεύετο εἰς τὸ ἐργοστάσιον μετὰ τοῦ πατρὸς του, περιχαροὺς διὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ υἱοῦ του. Εἰργάζετο καὶ ἴσως πλέον τοῦ δέοντος, ἀπ' οὗτο μάλιστα ὁ γέρων πατήρ του ἀποπληγίς κατέστη ἀνίκανος πρὸς ἐργασίαν.

Ἐπὶ τετραετίαν ἐξηκολούθησε τὴν αὐτὴν ζωὴν, ἐγκρατὴς πάντοτε, πλὴν ὀλίγον μελαγχολικὸς ἐπὶ τῇ καταστάσει τοῦ πατρὸς του, ὅστις ὁσημέραι ἠδύναται.

— Δὲν θὰ τὸν ἔχωμε γιὰ πολὺν καιρὸ, ἔλεγε συχνάκις πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, ἐν ᾧ χονδρὸν δάκρυ, ἀκουσίως του ρέον, ἐσπόγγιζε διὰ τοῦ ἀναστροφῆς τῆς χειρὸς.

Ἐν τοιοῦτῳ σημείῳ εὕρισκοντο τὰ πράγματα, ὅτε πρῶταν τινὰ ἐκ δευτέρως ἀποπληγίας ὁ γέρων Ἀρσένης ἀπέθανε, χωρὶς ἔτι νὰ προφθάσῃ νὰ εὐχηθῇ τὰ τέκνα του.

Ὁ Θανάσης ἐλυπήθη, ἔκλαυσε πλὴν οὐχὶ τόσον, ὅσον μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς του. Τουλᾶχιστον ὁ πατήρ ἀπέθανεν εὐτυχὴς σχεδόν, εὐχαριστημένος ἀπ' αὐτόν.

* *